

**SØSPORTENS
SIKKERHEDSRÅD**

**Værd at vide om
rednings- og svømmeveste**

PERSONLIG SIKKERHED TIL SØS

WWW.SOESPORT.DK

Pjecens formål:

Formålet med denne pjece er at give fritidssejlere et overblik og den nødvendige viden til at træffe et sikkert valg, når der skal købes rednings- eller svømmevest.

Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 848 af 14. oktober 1992 om redningsveste i mindre fartøjer og Søfartsstyrelsens tekniske forskrift om fritidsfartøjers bygning og udstyr m.v. siger:

Regel 2, Redningsveste:

1: Denne regel omfatter alle fritidsfartøjer bortset fra badeudstyr, der udelukkende anvendes i strandkanten.

2: Alle fritidsfartøjer, der ikke er fortøjet i havn, skal medføre redningsveste eller svømmeveste til alle personer om bord. Kapronings- og motionsroningsfartøjer kan i stedet for følge Dansk Forening for Rosports eller Dansk Kano og Kajak Forbunds sikkerhedsbestemmelser.

Dykkere, som transporteres i fartøjer omfattet af denne regel, kan anvende opstigningsveste sammen med dykkerudstyret i stedet for redningsveste. Fartøjer, der under opsyn anvendes i lavvandede områder i forlystelsesparker og lignende, kan af Søfartsstyrelsen fritages for at opfylde disse regler.

3: Rednings- og svømmeveste skal være typegodkendt efter anerkendte normer og overensstemmelsesmærkede med enten ratmærke eller CE-mærke. Redningsveste, der er varefaktamærkede efter den tidligere gældende ordning, kan anvendes indtil de udskiftes på grund af slid eller ælde.

4: Anvisninger for brugen og vægtgrænser m.v. af den enkelte rednings- eller svømmevest skal følges.

1. Køb kun godkendt udstyr!

Der findes i dag én gældende typegodkendelse for sikkerhedsudstyr til fritidssejlere, nemlig CE-godkendelsen. CE-godkendelse foretages efter standarder - de såkaldte EN-normer, og herefter opdeles svømme- og redningsveste i følgende kategorier: (N står for Newton og er et mål for opdriften. 100 N = ca. 10 kg. opdrift).

50 N – Svømmeveste

Til øvede svømmere i nærheden af kysten og kun med hjælp i nærheden. Ikke sikker ved bevidstløshed.

100 N – Redningsveste

Til anvendelse i kystnært og beskyttet farvand. Kun begrænset sikkerhed ved bevidstløshed.

150 N – Redningsveste

Til brug i alle farvande. Fuld sikkerhed ved bevidstløshed, dog begrænset sikkerhed, hvis der bæres kraftigt, vandtæt sejltøj.

275 N – Redningsveste

Til brug i alle farvande med hårde ekstreme vejrtilstande. Fuld sikkerhed ved bevidstløshed i stort set alle situationer, også med kraftigt vandtæt beklædning. (Se dog kommentar i teksten)

Veste der opfylder en af ovenstående standarder skal være mærket med nummeret på standarden, f.eks. EN 396. Sådanne veste skal være udstyret med fløjte. Standardernes betegnelse henviser til den opdrift, der skal være i en vest til voksne på

over 70 kg. Derudover findes SOLAS-normerne (Safety Of Lives At Sea), som er noget skrapere og gælder for udstyr til professionelt brug (omtales kort under punkt 2).

2. Svømmevest eller redningsvest?

Valget mellem svømmevest eller redningsvest er et spørgsmål om, hvad vesten skal bruges til.

Svømmevesten (sejlervesten)

Svømmevesten har oftest skum som opdriftsmateriale på både bryst og ryg og har ingen krave. Derfor er den velegnet til at svømme med. De mest almindeligt forekommende er den egentlige vest med lukning på maven og kano-/kajakvesten af pullover typen, der typisk giver lidt mere bevægelsesfrihed.

Almindelig svømmevest

Kano-/kajakvest

Begge typer veste har en opdrift på 50 Newton. Svømmevesten kan kun anbefales til øvede svømmere i beskyttet farvand og kun med hjælp i nærheden. Ved bevidstløshed vil svømmevesten ikke kunne fastholde den bevidstløse person på ryggen med åndedrætsorganerne fri af vandet. Svømmevesten anbefales ikke til børn der vejer mindre end 40 kg.

Redningsvesten

Redningsvesten kendes på, at den altid har en krave rundt om nakken og som regel kun opdriftsmateriale på brystet og i kraven. Kraven og placeringen af opdriftsmaterialet skal sikre en rygliggende stilling med højt hævet hoved og dermed frie luftveje ved ophold i vandet.

Redningsveste fås som fastveste eller oppustelige

Fastveste har faste eller bløde skumblokke pakket ind i plast eller en slags stof. De oppustelige veste har en CO₂ flaske, der enten automatisk eller ved manuel udløsning sørger for opblæsning af vesten.

Fastvest contra oppustelig vest

En direkte sikkerhedsmæssig sammenligning mellem en fastvest og en oppustelig redningsvest afslører ingen klar vinder eller taber, men hver type har sine stærke og svage sider. Fordelene ved de oppustelige veste kan dels være komforten og dels, at hovedet – og dermed luftvejene – holdes bedre fri af vandet, når man flyder i rygliggende stilling. Med komforten menes, at den oppustelige vest vejer og fylder mindre og dermed er mere behagelig at have på. Den komfort har i sig selv en stor sikkerhedsmæssig gevinst, nemlig at man gerne – og faktisk uden at tænke over det – har redningsvesten på. Omvendt er fordelene ved en fastvest, at den fordrer mindre vedligeholdelse og ikke kræver regelmæssige udgifter til serviceeftersyn eller "genopladning".

Almindelig fast redningsvest 150 N

Almindelig 150 N oppustelig redningsvest med integreret sikkerhedssele

275 N SOLAS godkendt oppustelig redningsvest

Redningsveste fås med en opdrift på 100, 150 og 275 Newton (N)

Redningsveste med 100 Newton er beregnet til børn og habile svømmere i kystnære farvande. Sikkerheden ved bevidstløshed er begrænset.

Redningsveste med 150 Newton kan bruges af både svømmere og ikke-svømmere til såvel kyst- som havsejls. Sikkerheden ved bevidstløshed er god, men vendeegenskaberne kan nedsættes af påklædningen.

Redningsveste med 275 Newton er beregnet til brug i alle farvande under alle vejrforhold. Sikkerheden ved bevidstløshed er god, men også her kan vendeegenskaberne nedsættes af påklædningen.

Professionelle veste

Til professionelt brug findes de større, oppustelige veste med den såkaldte SOLAS godkendelse. SOLAS godkendte veste har to adskilte opblæsningsystemer og er både tungere og noget dyrere end oppustelige veste til fritidssejlere.

Vendeegenskaber

Iflg. godkendelsesnormerne skal alle redningsveste på 150 N og derover kunne vende en person i vandet til rygliggende stilling inden for 5 sekunder.

Fritidssejlere bør dog være opmærksom på, at den store mængde luft, der ofte er indesluttet i en vand- og vindtæt sejlerbeklædning, kan give en stor mængde opdrift på et uhensigtsmæssigt sted (f.eks. stor luftlomme på ryggsiden), og derved forringe vestens vendefunktion.

Asymmetriske veste

I et forsøg på at forbedre vendeegenskaberne fremstilles de SOLAS godkendte 275 N veste også i udgaver, hvor den ene oppustede "lunge" er væsentligt større end den anden. Det er en såkaldt asymmetrisk vest.

Redningsveste til børn

Indtil børnene er blevet habile svømmere, skal de selvfølgelig bære en redningsvest, der passer til deres størrelse og vægt. Først derefter kan en svømmevest komme på tale.

Redningsvesten til børn vil normalt være en fastvest, da oppustelige veste generelt ikke anbefales til personer under 40 kg.

ADVARSEL

BLEBØRN OG REDNINGSVESTE

Der er et særligt problem med blebørn og redningsveste, idet de moderne, tætte engangsbleer har mere opdrift end redningsvesten kan kompensere for. Resultatet vil blive, at et barn, der falder i vandet iført både engangsblee og redningsvest, med stor sandsynlighed vil komme til at ligge med enden i vejret og hovedet ned i vandet. Barnet vil drukne, hvis der ikke gribes hurtigt ind!

D-ring og livline

Børnevest

3. Redningsvest med indbygget sele til livline

Sammen med redningsvesten er brug af sikkerhedssele og livliner vigtige for den personlige sikkerhed om bord i et fritidsfartøj. Brug af sikkerhedssele og livline kan anbefales i mange situationer, men bør anses for en ubetinget nødvendighed når vejret er dårligt, når det er mørkt og når man er alene i båden. Livlinen skal fastgøres til et sted på båden, der er solidt – og mindst lige så solidt som livlinen. Ved køb af en redningsvest kan man vælge mellem udgaver med eller uden indbygget sikkerhedssele. Veste med indbygget sikkerhedssele har kraftige gjorder på ryggen og om

livet samt en D-ring på forsiden til fastgørelse af livlinen. Gjordene skal kunne holde til et kraftigt træk i livlinen ved overbordfald.

Søsportens Sikkerhedsråd anbefaler, at man til al fritidssejls køber en vest med indbygget sikkerhedssele med D-ring og tilhørende CE-godkendt livline.

Separat sikkerhedssele og livline

Sikkerhedssele og livliner skal være CE-godkendte. Ved køb af vest uden indbygget sikkerhedssele anbefales det at købe en separat sikkerhedssele og livline.

Brug af livline er den bedste garanti for at blive om bord. Husk blot, at livlinen skal fastgøres i solidt forankrede punkter på båden. Gerne i kroge eller wirer (mandeliner), der er monteret specielt til formålet.

4. Vælg veste i sikre farver

For alle fastveste gælder, at de på skulder og kraveparti bør være i skrappe farver, der ikke er naturligt forekommende ude på havet. Rød, orange og gul og gerne i selvlysende farver er gode, idet de ses tydeligt i en eftersøgningssituation.

Faste rednings- og svømmeveste med blå, hvide eller grønne farver på skuldre og krave er måske nok "moderigtige", men sikkerhedsmæssigt absolut uegnede, da de går i ét med havets farver!

Kravet om skrappe farver er lidt anderledes for oppustelige veste, da alle kvalitetsveste har et "overtræk" uden på den del, der pustes op. Dette overtræk kan være en hvilken som helst farve, da den blære, der blæses op og er synlig i en eftersøgningssituation, altid skal være orange og med reflekser.

5. Ekstraudstyr

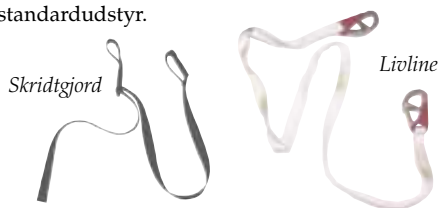
Et vigtigt supplement til vesten er sikkerhedssele (hvis den ikke allerede er indbygget) og livline. Se under punkt 3.

En skridtgjord sikrer, at vesten ikke "kravler" for højt op på kroppen og giver derved en bedre flydestilling.

Specielt en oppustelig redningsvest er svær at fastholde i korrekt stilling på kroppen under overbordfald og opblæsning uden skridtgjord. Man skal dog sikre sig, at skridtgjorden ikke er spændt for hårdt.

Vesten kan også suppleres med en lygte således, at man ved lys og lyd fra fløjten kan påkalde sig opmærksomhed.

SOLAS godkendte veste har lygte og fløjte som standardudstyr.

Konklusion

Hvis dit valg falder på en fastvest, behøver du nu ikke gøre mere end at vælge den størrelse, der passer dig bedst. Det er til gengæld også vigtigt!

Er dit valg derimod faldet på en oppustelig redningsvest, skal du foretage endnu ét valg: Du skal nemlig vælge opblæsningssystem.

Opblæsningssystemer for oppustelige redningsveste

De oppustelige redningsveste kan have tre forskellige opblæsningssystemer – ud over den obligatoriske mulighed for oppustning med munden.

De to første systemer kan sikre automatisk opblæsning, når vesten kommer i vand:

1. Opblæsningssystemet er automatisk og bruger en slags tablet, der opløses når vesten kommer i vand. Ved opløsning igangsættes en kædereaktion, der ender med opblæsning af vesten.
2. Dette opblæsningssystem er også et automatisk system, men udløsningen sker ved hjælp af et trykfølsomt element i stedet for tabletten. Det trykfølsomme element udløses, når vesten kommer under 10 cm vand.

3. Det tredje system, vi skal omtale her, har kun den manuelle udløsningsmulighed og kan med fordel bruges af f.eks. jollesejlere, der ofte risikerer at blive meget våde under sejlsads. Det rent manuelle system kræver selvsagt, at den overbordfaldne er ved bevidsthed og selv kan trække i snoren for at udløse vesten.

Begge ovennævnte automatiske systemer har også en manuel "nødmulighed", nemlig at man kan trække i en snor for at udløse CO₂ patronen.

Til almindeligt brug for fritidssejlere anbefales veste med automatisk udløsning.

Vedligeholdelse

Vedligeholdelse af faste veste

Fastveste kræver ikke megen vedligeholdelse. Opbevar altid vestene så tørt som muligt, når de ikke bruges, og husk efter brug i saltvand at skylle vesten i ferskvand inden tørring.

Fastveste baseret på skum mister lidt af deres opdrift hvert år, og bliver de brugt som hynder - eller trædes der på dem - forringes opdriften endnu hurtigere!

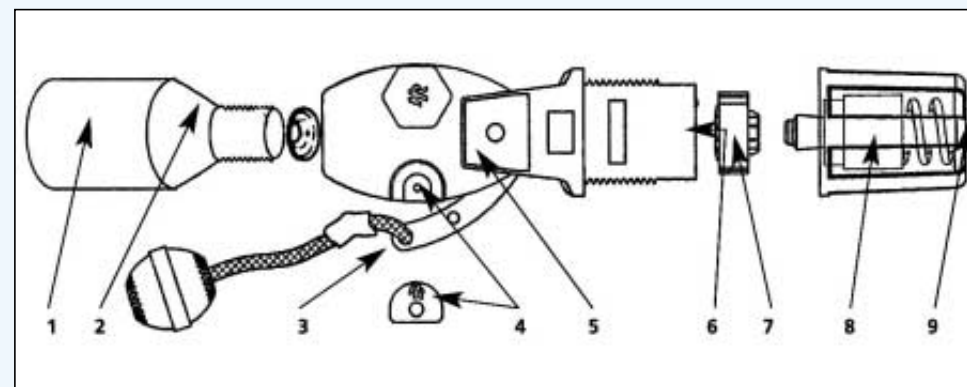
Regn med, at 10 år gamle veste bør udskiftes, men test selv opdriften med regelmæssige mellemrum ved at hoppe i vandet med vest og fuldt sejlerudstyr eller ved at belaste vesten med et antal kilo svarende til vestens specifikation. (50 N = 5 kilo, 100 N = 10 kilo & 150 N = 15 kilo.)

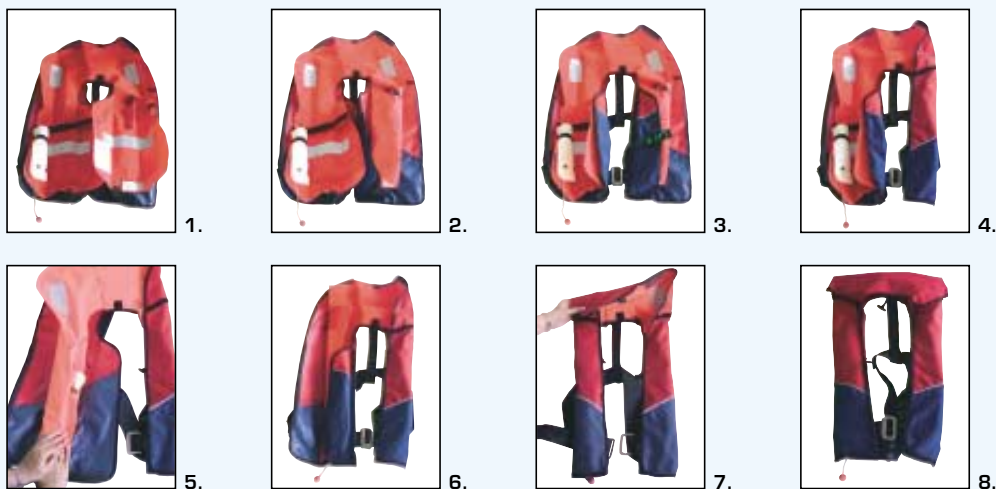
Service og vedligeholdelse af oppustelige veste

En oppustelig redningsvest er et langt mere avanceret redningsmiddel end en fastvest. Derfor kræver en oppustelig vest også lidt mere af sin ejer til gengæld for den komfort og sikkerhed en sådan vest tilbyder. Dog gælder det også her, at det vigtigste er at opbevare vestene så tørt som muligt, når de ikke bruges.

En redningsvest med automatisk udløsning via opblæsningssystem 1 (det med den vandopløselige tablet) kræver, at man sætter sig ind i systemet, så man selv kan skifte CO₂ flaske og tablet samt genpakke vesten, hvis den har været udløst. Medbring altid et genopladningsæt!

Den tegnede illustration viser et eksempel på de komponenter, der skal udskiftes efter udløsning af et opblæsningssystem svarende til det omtalte "opblæsningssystem 1": 1 & 2: CO₂ cylinder med tilhørende bundpakning. 3 & 4: Sikringssplit til den manuelle udløsning. 6 & 7: "Tabletten". 8: Er det hus, der skrues op om tabletten. 9: Statusindikatoren, der efter "genladningen" skal vise grønt.

Genpakning af en udløst vest

Der er små forskelle på forskellige fabrikater, men generelt udskifter man op til 4 dele med et originalt udsiftningssæt beregnet til netop den vest, man har:

1. CO₂ beholderen
2. Vandopløselig tablet
3. Bundpakningen
4. Sikringssplitten.

Check altid brugsanvisningen til din egen vest!

Vesten skal om muligt vaskes i ferskvand og tørres inden genpakningen – eller snarest muligt derefter.

Beholderen med "tabletten" skrues af med hånden, den brugte tablet tages ud og en ny isættes. Rillerne gør, at den kun kan isættes på én måde. Beholderen tørres og skrues fast på igen.

Den brugte CO₂ beholder skrues af med hånden. Den brugte pakning i bunden af gevindhullet erstattes med en ny, og den nye beholder skrues igen fast med håndkraft. Til sidst påsættes splitten som hindrer, at et lille træk i

snoren medfører utilsigtet oppustning af vesten. Herefter pakkes vesten efter anvisningerne. Det er ikke vanskeligt. Man skal blot tænke på to ting:

- A. At udløsermekanismen skal ligge lige under vestens yderbeklædning, så vandet rimelig nemt kommer ind til tabletten og
- B. At de oppustelige dele skal lægges "pænt" sammen under vestens betræk, så man uden besvær kan forestille sig, at luften fordeles hurtigt og jævnt ved opblæsning.

Køb et par udsiftningssæt og prøv både udløsning og genpakning af vesten, så du bliver fortrolig med det.

Afprøv gerne udløsning af vesten i vandet med normal sejlerpåkledning!

Autoriseret service:

Det anbefales, at sende vesten til kontrol på et autoriseret serviceværksted i hvert fald hvert andet år, men i øvrigt i overensstemmelse med de for vesten gældende eftersynsterminer.

Vidste du?

Hvis vesten sidder løst

En vest, der ikke er rigtig fastgjort, mister man i værste fald i det øjeblik, man ryger i vandet. Spænd derfor vesten godt fast og regn med, at der kun lige må være plads til en flad hånd under den gjord, der spændes om livet.

Hvis den oppustede vest strammer

Når den oppustelige vest er pustet op, vil den i nogle tilfælde føles for stram. Ved at trykke ned i midten af den studs, der bruges til at puste vesten op med munden, kan man lukke noget af luften ud af vesten, til den ikke længere klemmer.

Det kan også med fordel bruges, hvis man skal kravle om bord i en båd eller redningsflåde med oppustet vest. Man kan altid puste vesten op igen med munden, hvis der skulle blive behov for det.

Om redningsveste

Mange husker nok endnu, hvordan Søsportens Sikkerhedsråd tilbage i 60'erne og 70'erne med den helt store løftede pegefinger formanede alle fritidssejlere at bruge redningsvest.

Dengang – hvor næsten ingen benyttede en redningsvest – var budskabet simpelt: Brug redningsvest! Mange fulgte heldigvis opfordringen og vesten har i de forløbne år reddet mange liv, men der er stadig en del mennesker, der omkommer, fordi de ikke bærer redningsvest.

Men hvorfor er det egentlig, at en smule skum eller luft kan redde vores liv, hvis vi falder i vandet? De to vigtigste svar er:

1. at vesten holder kroppen flydende i vandoverfladen, så vi ikke selv skal bruge energi på det. Skulle man f.eks. træde vande ville kræfterne hurtigt ebbe ud og
2. at en redningsvest gør det muligt at holde varmen i længere tid, fordi man kan ligge stille og sammenkrøbet i vandet og dermed undgå unødigt varmetab.

Husk dog endelig, at det bedste altid vil være at kravle op på noget. Men kan det ikke lade sig gøre, skal man ligge så stille som muligt. Jo mere man bevæger sig i koldt vand, desto mere kropsvarme afgiver man til vandet.

Et af de få krav der i dag er til udrustningen af enhver fritidsbåd er, at der skal være én redningsvest pr. person.

ANNONCE:

BALTIC rednings- og svømmeveste

BALTIC har i 25 år arbejdet målrettet på at forbedre sikkerheden for alle, der færdes på og ved vandet, og er i dag Europas største producent af rednings- og svømmeveste til fritidsbrug.

Gennem et konstant udviklingsarbejde finpudser vi design og egenskaber, og gennem en kompromisløs anvendelse af kvalitetskomponenter sikrer vi, at rednings- og svømmevestene ikke blot lever op til de internationale standarder, men også til vores egne høje, svenske kvalitetskrav.

Baltic har et meget bredt program, der også omfatter rednings- og svømmeveste til en række specialiserede anvendelser.

Kig ind på www.balticlifejackets.com. Her kan du downloade det komplette katalog, læse mere vigtig information om oppustelige redningsveste og finde både udvalg, priser og forhandlere.

BALTIC er officiel samarbejdspartner for Søsportens Sikkerhedsråd, fordi vi meget gerne støtter Rådets oplysningsarbejde for en øget sikkerhed til søs.

Baltic importeres i Danmark af KAP HORN sportswear

info@kap-horn.dk

www.balticlifejackets.com

DENNE PJECE ER SPONSERET AF BALTIC LIFEJACKETS

Søsportens Sikkerhedsråd har til formål at arbejde for sikkerhed til søs for alle, der benytter danske farvande til rekreative formål.

SØSPORTENS
SIKKERHEDSRÅD